

Educatie in het Jan Verwey Natuurcentrum

Nel Nooijen

In 1984 kregen we de oude bibliotheek tot onze beschikking. Veel leden gingen aan de slag om een permanente tentoonstelling “Natuur in en om Noordwijk” te verwezenlijken. Ook de jeugd werd niet vergeten. De belangrijkste doelstelling van het IVN afdeling Noordwijk was immers schoolkinderen liefde voor de natuur bij te brengen. Naast de balie kwam een knutselhoek. Veel kinderen tekenden, kleurden, maakten werkstukjes met schelpen, veranderden dennenappels in dieren en plozen braakballen uit tijdens de reguliere openingstijden. De IVNgroep informeerde de scholen dat ze ook buiten de bezoektijden welkom waren. Daar werd gretig gebruik van gemaakt. Er was dan ook een ijzersterk programma voor jong en oud ontwikkeld. De groep werd in tweeën gesplitst. De een begon met de speurtocht op hun niveau die de kinderen alle hoeken van de expositie lieten zien. Natuurlijk ging er wel eens wat mis. Soms was een uil of een wezel opeens verdwenen. De boosdoeners waren leden die dat dier voor hun eigen project elders gebruikten. De opdracht was daardoor niet uitvoerbaar. De andere groep ging naar de bibliotheek. De kleintjes gingen aan de slag met schelpengruis, aangevoerd door vogelaars na hun bezoek aan Cap Gris Nez. De oudere jeugd ploos de braakballen uit. Het was en is altijd een grappige ervaring om kinderen, die het eerst vies vinden, te zien veranderen in fanatieke peuters, die van geen ophouden weten.

18 januari 2003. De jeugd leert nestkastjes maken olv Nel Nooyen in het oude Jan Verwey Natuurcentrum aan de Weteringkade. Foto: Jelle van Dijk

Helaas stokte de aanvoer van ballen wel eens. Er werd een alternatief verzonden in de vorm van een circuit met allerlei doe-opdrachten. Een paddenspel, 'n variant op het aloude ganzenbord, de schelpenzoekkaart, een sporenspeel, een veren- en houtblokjesopdracht, etc. Na elke 5 minuten werd er doorgeschoven. Voor de kleintjes was er een diavoorstelling “Het konijn in de duinen”. Deze nieuwe aanpak viel ook in de smaak.

Enkele wisseltentoonstellingen in de grote zaal waren ook geschikt voor de jeugd. Daar werd dan een apart opdrachtenformulier voor bedacht. Er waren zelfs twee tentoonstellingen specifiek voor de jeugd. In 1988 Duimelijntje, waar alle eersteklassertjes (nu groep 3)

naar toe kwamen. Geen wonder, want Duimelijntje speelde een grote rol in de leesmethode “Veilig leren lezen” van die tijd. Dat jaar werd het recordaantal bezoek van 1546 kinderen gehaald. Ook de door de IVN-ers samengestelde expositie “Speuren naar sporen” was een trekpleister.

Het ontvangen van de scholen in het centrum en het begeleiden van de buitenexcursies vergden heel wat man/vrouwuren. Vrij heftig was het in september 1996. Het Andreas college, afdeling Pieter Groen kwam met 264 brugpiepers twee weken achter elkaar. Toos Bom, de coördinator van het groepenbezoek, kreeg de indeling van vrijwilligers met moeite rond. De groep actieve IVN-ers werd steeds kleiner. Door de plaatsgebonden activiteiten was binding en samenwerking met de regionale en

Ca. 2000 Scholenbezoek in het oude Jan Verwey Natuurcentrum aan de Weteringkade met Dick Passchier

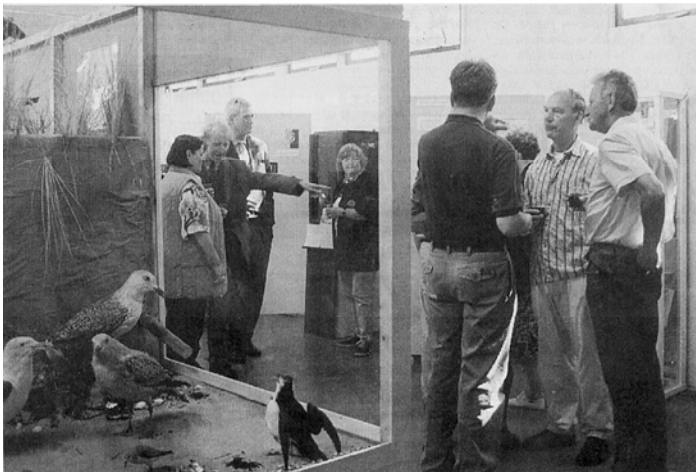

Zee en Strand 1984 van Rob Jansson en Sjaan en Eli van Kekerem in het oude centrum aan de Weteringkade

landelijke IVN nihil. Op de Algemene Ledenvergadering van 24 april werd de opheffing van de IVN afdeling Noordwijk een feit en werd de educatieve werkgroep van de VNVN geboren.

In 1998 werd het centrum drastisch gewijzigd door Rob Jansson en Ab Steenvoorden. Alle losse landschapjes werden gesloopt. In het midden verrees een diorama, waarin zee, strand, duin, bos, polder en een slootje op een natuurlijke wijze in elkaar overliepen. We gingen werken met nieuwe, losse opdrachtkaarten en ook deze formule sloeg aan.

Als vervanging voor het uitpluizen van braakballen, gebruikten we het vogelgeluidenspel. Daarbij leren de kinderen, waarom vogels zingen en zetten ze de eerste schreden op weg naar het herkennen van vogelgezang. Het

Opening van het grote Diorama in 1998

“hoempen” van de roerdomp zorgde altijd voor hilariteit en de imitaties van de spreuk wekten be- en verwondering.

Helaas moest ons centrum in 2006 plat om plaats te maken voor een appartementencomplex. We kregen een

nieuwe plaats in combinatie met de bibliotheek, maar werden voor enkele jaren ondergebracht in de oude Christelijke Mavo aan de Duinweg. Een verhuizing is altijd de gelegenheid om in de loop van de jaren vergaarde spullen goed uit te mesten maar hoe moest dat nu met het scholenbezoek zonder ons diorama? Ineke van Dijk kreeg een lumineus idee. Een landschapsspel was de oplossing. In huize van Dijk werd gezaagd, getimmerd en geverfd. Er werd zelfs een haantje gesmeed om te pronken op de kerktoeren. Op de markt gekochte lappen werden de biotopen. Bij het spel plaatsen de kinderen een kerk, boerderij, de huizen, bomen en struiken in een passend landschap. Daarna vinden tientallen vogels hun juiste plek. En passant leren ze dat de stand van de ogen en poten en de vorm van de snavel van essentieel belang zijn voor hun leefwijze.

In 2012 kreeg het Jan Verwey Natuurcentrum zijn nieuwe plek aan de Zilverschoon. De inrichting van de educatieve ruimte zorgde weer voor de nodige hoofdbreken. Op vakantie in Gerolstein werd in een educatief centrum een landschapskast gezien met schuivende panelen. Hierop werd voortgeborduurd. Het ontwerp van de kasten, met ruimte voor een groot elektrospeel, bedacht door Ineke en haar technische zoon Peter, ging naar de gebroeders Dekker. Daar werd knap werk verricht. Nu staat als je binnenkomt als blikvanger de wandvullende kast met het strand, de polder, het bos en het duin. Piet Broekhof zorgde voor de prachtige foto's en Rob Jansson haalde zijn hart op bij de inrichting.

Ook op de nieuwe locatie blijft het uitpluizen van ballen favoriet. Met behulp van tandenborstels en satéprikkers gaan de kinderen de proppen zorgvuldig te lijf. Een zo compleet mogelijk schedeltje van een muis te vinden blijft een leuke ervaring.

Aan de hand van de zoekkaarten lukt het meestal de herkomst van de botjes vast te stellen. Wat niet te definiëren is, wordt voor een nauwkeurig onderzoek onder de binoculair gelegd. Werken met kinderen is heel dankbaar werk. Gelukkig meldt zich regelmatig een nieuwe vrijwilliger aan.

Educatie heeft nog steeds toekomst.

*Expositiekast in het nieuwe centrum
Foto: Wim Sonius*